

JOHN CAGE MEETS SUN RA

CONEY ISLAND OF THE MINDS

BY HOWARD MANDEL

Coney Island is a crossroads of a beach, a garish amusement park and weathered boardwalk up against the ocean at the end of New York City subway lines. "Hurry, hurry, get your tickets—John Cage meets Sun Ra, live, inside," the Sideshows By The Seashore barker bullhorned, attracting few casual passers-by. More than 150 people gathered for Meltdown Records' benefit in June, but they'd come less for the sand and salt-watered air than specifically to see two famous, fearless thinkers-about-sound get together, even though no collaboration was promised.

If Ra and Cage had previously shared time and space only in the record collections of creative composers and enthusiasts like Meltdown's Rick Russo and Bronwyn Rucker, their ideas long ago intersected to form that dimension where "new music" and "avant garde jazz" exist as one, beyond genre. Like science fiction space ship commanders launched from different planets, Cage and Ra carry their own traditions and hold to their own assumptions, but they've approached a common musical frontier, and breached it. True, Cage pursues the ego-less Zen state, while Ra is as self-indulgent as a benevolent despot. Can openness to the world as it is and willful impulse to recast it co-exist? At the border, yes; otherwise these individuals live in parallel universes, hailing each other from afar.

Photos of old Coney Island line one wall of the faded shed that's Sideshows By The Seashore; canvas posters heralding Snakeology, the Asian Flesh-Eating Fish, a Midget Kangaroo, and a Mermaid Parade hang from the ceiling. People waiting on folding chairs munched popcorn, while a few kids batted Meltdown balloons. Russo banged a drum for attention, and a bare-chested black man with a hieroglyphics-marked terrycloth towel wrapped around his middle walked onto the orange-draped stage holding a bowl of smoking incense in one palm, an ank in his other fist. Right behind him was Marshall Allen, Ra's longtime alto-playing lieutenant; he raised an oblong black metal wind synthesizer to his lips and blew a weird electronic fanfare through it. Then came Ra, in a purple tunic with silver foil

sleeves, a star-studded cloth cap on his head so that only a fringe of orange-dyed hair peeked out over his ears; a tuft of neatly trimmed orange beard decorated his second chin. And with him: Cage as usual, in faded blue jeans and grey jacket over a blue denim workshirt. Cage sat at a table behind a microphone, while Ra began to play with his Yamaha DX7.

"Improvisation frequently depends not on the work you have to do [i.e., the composition you're playing], but depends more on your taste and memory, and your likes and dislikes," Cage is quoted by Tom Darter in a *Contemporary Keyboard* interview from 1982. "It doesn't lead you into a new experience, but into something with which you're already familiar..." Sun Ra is a whimsical, not a self-consciously fastidious improviser; his initial solo seemed as arbitrary in rhythmic and harmonic development as any toss of the *I Ching*, and he appeared as pleased to discover what he'd wrought with such Olympian indifference as Cage is to acquiesce to life, Chaos, nature, the irrational, divine influence, and/or cosmic complexity. With his Duchamp-and-Thoreau-linked, Zen-based desire to "disappear from view" as an artist and let work spring forth unbidden as a mushroom, Cage questions the very foundation of jazz, which arguably arose from musicians' psychologically urgent needs to freely express themselves, if only as individualistic participants of anarchically democratic, rough-and-ready ensembles. Of course, Ra is beyond such needs, as he apparently is beyond memory or taste. He acts as free as any god. With his attendants peering solemnly over his shoulder, he conjured elemental sounds for a few minutes. Cage looked on, interested if impassive, and when Ra chose to stop, Cage grinned and applauded like everyone else.

Cage read without any ritual more elaborate than putting on his glasses. His utterance might have been a mesostic, his discovery of which he's told Oregonian Jhan Hochman, "had to do with my wanting to satisfy requests for occasional texts of all kinds." Whatever writings he derived them from (he's frequently used *Finnegan's Wake*), Cage's diphthongs had a soothing effect. Perhaps he was under-am-

plified, but his low volume and long pauses between syllables quieted the crowd, drew them in to consideration of the ambient sounds—the steady whoosh of air from a circulating fan, the infrequent interpolation of a boom-box, laughs or fragments of conversation from the boardwalk outside, restless stirrings from the folding chairs—probably in keeping with his intentions. Ra regarded Cage with respectful attention. There was some applause when Cage stopped, then Ra played again.

During Cage's next turn, Ra paged through one of his self-published pamphlets to select some poems. Accompanying himself with one hand on the keyboard, Ra warned of nuclear holocaust and encouraged humans to create an alternate future, one no longer based on the past. The obvious variation in Cage's performance from section to section was in the duration of his pauses. While seconds ticked by, was he considering the flux in "silence"? Letting the echo of his syllables end? Awaiting another impulse to speak? He removed his glasses, a signal he'd finished.

Ra's face, at rest, had a doleful smile; his eyes were circled with deep wrinkles. He's always been theatrical, since the mid '50s invading concert sites with his colorfully ragged troupe, directing his Arkestra with an imperious wave of his hand. I've seen him transform the tough jazz club at Slug's into a steamy jungle village, watched him lead tens of thousands of Chicagoans in chanting "We are the children of the Sun," enjoyed films of his rites at the Egyptian pyramids. These happenings weren't influenced by Cage's Black Mountain performance art, any more than Ra's indifference towards polished musical craftsmanship and preference for the unmediated physical gesture result from Cage's emphatic employment of indeterminate processes in the Western classical tradition. Ra accepts "mistakes" because they don't impede the momentum of truthful expression (hear the exhilarating if sloppy air checks of his mentor Fletcher Henderson's big band); indeed, they're truthful, too. Ra's entertaining, quasi-mystical pageantry derives from his experience (as Sonny Blount) staging entr'actes in a low-rent Chicago night spot, but cheaply costumed specta-

cle has become part of his message of transcendence.

Neither is Cage's theatricality meant as a distraction. Whether he's ending a series of atonal miniatures dedicated to Thoreau with the roar of a jet plane passing overhead, or inducing drowsiness by reading random words in a monotone, or instructing musicians to toss ping-pong balls from the stage, he intends to reflect our focus back on our own perceptions and reactions.

To address the significant issues of contemporary life, Sun Ra took leave of the mundane world some 30 years ago. To explode the stultifying former limits of "legitimate" music, Cage followed Satie, Cowell, and Schoenberg in their reorganization of sound. For both Cage and Ra, the terrifying aspect of musical creation isn't the unknown, the uncharted—what's threatening to humans on earth is how narrow a slice of life and thought conventional wisdom and artistry confronts.

The rear wall of Sideshows By The Seashore was rolled back to let some sunlight in, while tall, thin June Tyson sang "Enlightenment," one of Sun Ra's more familiar anthems: "Hereby, my invitation, I do invite you, enter our space world." Along with the ank-man and a shaven-skulled, well-muscled young man, she threw herself into some body-distorting dance moves. Then Ra rose to cross the small stage and confer with Cage. Cage nodded agreeably, and again mouthed his stretched-out vowels; Ra gently, sparingly, added music-box sounds, delicate crystalline notes. There was a silence, or near silence, during which Sun Ra and John Cage eyed the audience. Everyone waited, attuned to the next moment, the next sound. Then Cage and Ra relaxed their attentions; the collaboration was done. Applause was prolonged, because we all realized we'd been listening for what's really in the air: not the odd music of two men, but the reality of sounds' possibilities.

Fans swarmed about Cage and Ra as Rick Russo and Bronwyn Rucker served beer, wine, soda pop, juice, and pizza to their guests. Meltdown Records was born.

Teksti Howard Mandel
Kuvat Daryl-Ann Saunders

S I E L U J E N

Coney Island

Coney Island on hiekkarannan, räikeän huvipuiston ja säiden rokkottaman puisen jalkakäytävän risteys meren rannalla, siellä mihin New York Cityn metrolinjat päättyvät.

"Hurraa, hurraa, täältä saa lippuja - JOHN CAGE kohtaa SUN RAN, elävänä, täällä sisällä", karjui megafoniinsa *Sideshow By The Seashore* -n sisäänheittäjä ja pystyikin houkuttelemaan muutamia ohikulkijoita. Yli 150 ihmistä kokoontui *Meltdown Recordin* hyväksi pidettyyn tilaisuuteen kesäkuussa, mutta he eivät olleet tulleet ninkään hiekan ja suolaisen ilman tähden kuin todistaakseen kahden kuuluisan sointiajattelijan yhteenosumista, vaikka varsinaista yhteistyötä ei kukaan ollut luvannutkaan.

Ra ja Cage olivat aiemmin sopineet yhteiseen tilaan vain sellaisten luovien sielutajien ja entusiastien kuin *Meltdownin* RICK RUSSON ja BRONXWYN RUCKERIN levykokoelmassa, mutta heidän ideansa olivat jo kauan sitten leikkäneet toisensa - muodostaakseen ulottuvuuden, jossa "uusi musiikki" ja "avant garde jazz" ovat yhtä, lajityyppien tuolla puolen.

Kuten eri planeetoilta lähetettyjen science fiction -avaruuslusten komentajat, Cage ja Ra pitäytyivät omiin traditioihinsa mutta lähestyivät yhteistä musiikillista rajalinjaa - ja murtautuvat siitä läpi.

Tietysti Cage tavoittelee egotonta Zen-tilaa, kun taas Ra on nautinnonhaluinen joskin hyvätahtoinen despootti. Voivatko

maailman vastaanottaminen sellisenaan ja tarkoituksellinen pyrkimys sen muokkamiseen elää rinnakkain?

●▲■

Valokuvat vanhasta Coney Islandista täyttivät tämän haalistuneen vajan, *Sideshow By The Seashore* -n, yhden seinän; katosta roikkuu kangasjulisteita, jotka ylistävät käärmeenlumoajia, merenneitoparaateja ja muuta.

Teltratuleilla odottelevat ihmiset mutustelivat popcornia, samaan aikaan kun muutamat lapset leikkivät *Meltdown*-ilmapalloilla. Russo paukautti rumpua kiinnittääkseen kaikkien huomion. Paljasrintainen musta mies, jonka vyötäröllä oli hieroglyfein kuvioitu froteeppyyhe, käveli oranssi-verhoiselle näyttämölle, toisessa kädessään sivuava suutuke. Aivan hänen kantapäillään oli MARSHALL ALLEN, Ran pitkäaikainen altistilutnantti. Tämä nosti huulilleen metallisen puhallinsyntetisaattorin ja soitti omituisen elektronisen fanfaarin.

Sitten tuli Ra, purppuraisessa hopeahihaisessa tunikassa - päässään tähtikuvioitu lakki, joka jätti näkyviin vain hiukan oranssiksi värjättyä tukkaa. Siistiksi trimmattu oranssi parrantupsu koristi hänen kaksosleukaansa. Ja hänen mukanaan: Cage tavallisena - virttyneissä farkkukousuissa, hurmaassa takissa ja sinisessä työpöydässä. Cage istahti mikro-

■ "Zeniin pohjautuvine 'kuvista katoamisen' pyrkimyksineen, halussaan antaa työn kasvaa esiin esteettömästi kuin sieni, Cage asettaa kyseenalaiseksi koko jazzin perustan."

fonin taakse asettun pöydän ääreen, samalla kun Ra alkoi soittaa Yamaha DX 7:äänsä.

"Improvisaatio riippuu useinkin enemmän mausta ja muistista, siitä mistä pitää ja mistä ei pidä, kuin siitä sävellyksestä, jota soitetaan", Cage sanoi. Tom Darterille Contemporary Keyboardin haastattelussa vuonna 1982, "ei se johda uusiin kokemuksiin vaan johonkin, joka on jo ennestään tuttua."

Sun Ra on oikukas, ei niinkään pingottuneen tihantarkka, improvisoija; hänen aloitussoolonsa vaikutti satunnaiselta - ja hän näytti yhtä tyytyväiseltä löytäessään aikaansaotuksensa kuin Cage on alituessaan elämän, kaoksen, luonnon, irrationaalisen, jumalaisten vaikutteiden ja/tai kosmisen monimutkaisuuden edessä.

Zenlin pohjautuvine "kuvasta katoamisen" pyrkimyksineen, halussaan antaa työn kasvaa esiin esteettömästi kuin sieni, Cage asettaa kyseenalaiseksi koko jazzin perustan. Jazzhan todennäköisesti kohosi muusikoiden psykologisesta itseilmaisun tarpeesta. Ra on tietysti sellaisten tarpeiden yläpuolella, kuten hän ilmeisesti on myös maun ja muistin yläpuolella. Hän toimii yhtä vapaasti kuin kuka tahansa jumala.

Seuralaisten kurkistellessa juhlallisesti olan yli Ra taikoi esiin alkuvuomaisia soineja muutamien minuuttien ajan. Cage seurasi kiinnostuneena, joskin runotteellomana, ja kun Ra päätti lopettaa, hän virmisti ja taputti muiden mukana.

Cage ryhtyi lukemaan ilman sen kummempaa nitaalea kuin lasien päähän paneminen. Mistä hänen tekstinsä sitten olikin korosin (usein hän on käyttänyt *Fineganin Wäkeä*), Cagen diftongeilla oli tyyntävyä vaikutus. Hänen alhainen äänenvoimakkuutensa ja pitkät tauot tavajen välillä hiljensivät joukon, pakottivat sen mietiskelemään tunnelmallisia soineja - tunteettimen tasaista il-mavirtaa, jalkakäytävältä kantautuvia nauruhdeksiä ja keskustelunpötkiä, telettatuolien levotonta liikahtelua - kuten Cage varmaan oli tarkoittanutkin. Ra seurasi Cagen kunnioittavasti. Tämän lopettaessa kuultiin hiukan aplodeja, ja sitten Ra jälleen soitti.

Cagen seuraavan vuoron aikana Ra lehteli yhtä omakustannuspamflettian valitukseen joitakin runoja. Saatiin itseään yksikohit-siviksi koskettimilla Ra varoitti ydintulohusta ja kehoitti ihmisiä luomaan vaihtoehtoisen tulevaisuuden, sellaisen, joka ei enää perustuisi monnoisyyteen.

Cagen eri esäntymisvuorojen ilmeinen ero oli taukojen kestossa. Kun sekunnit tikittivät, tuumiko hän hiljaisuuden virtaa? Odottiko hän sanojensa kuun päättymistä?

Coney Island

■ "Ran levollisilla kasvoilla oli synkkä hymy; hänen silmiään ympäröivät synkät rypyt. Hän on aina ollut teatraalinen."

Hän otti lasit pois päästään lopettamisen merkiksi.

Ran levollisilla kasvoilla oli synkkä hymy; hänen silmiään ympäröivät synkät rypyt. Hän on aina ollut teatraalinen. 50-luvun puolivälistä lähtien hän on valloittanut konserttipaikkoja värikään seurueensa kanssa, ohjaten Arkestraansa majesteettillisin kädenliikkein.

Olen nähnyt hänen muuttavan Slug'sin kaltaisen arkeisen jazzklubin kiihottuneeksi viidakkokyläksi, olen seurannut hänen johtavan kymmenätuhansia chicagolaisia näiden laullessa "We Are The Children Of The Sun", olen nauttinut katsellessani filmejä hänen riteistään Egyptin pyramideilla.

Näihin happeningeihin ei juuri ole vaikuttanut Cagen performanssitaita, vaikka Ra suhtautuukin huolettomasti puleerattuun ammattitaitoon. Hän hyväksyy "virheet", koska ne eivät estä totuudellista ilmaisua (kuunnelkaapa hänen oppi-isänsä Fletcher Hendersonin hillittömiä mutta huolimattomia radioesityksiä; itse asiassa - ne juuri ovat totuudellisia).

Ran vihteellinen kvasintymystinen prameus on koroisin hänen kokemuksistaan (Sonny Blountina) chicagolaisissa yökerhoissa, mutta tästä halvasti lavastetusta spektrakkelista on tullut osa hänen transsendentaalista viestintää.

Myöskään Cagen teatraalisuus ei ole tarkoitettu pelkäksi ajanvietteeksi. Lopettaapa hän sitten Thoreaulle omistettujen atonaalisten miniajuriin sarjan yllentävien suihkukonkiden jylhästä; kokeiseepa hän sitten uneliaisuutta lukemalla satunnaisia sanoja monotonisella äänellä; tai neuvoopa hän sitten musiikkia heittelemään pöytätennis-palloja näyttämöiltä - hänen tarkoituksensa on heijastaa huomiomme takaisin omiin havaintoihimme ja reaktioihimme.

Sun Ra luopui maailmallisesta elämästä 30 vuotta sitten ottaakseen kantaa nykyajan elämän merkittäviin kysymyksiin. Cage seurasi Satietä, Cowellia ja Schönbergiä riipäyttyäksään "legitimmin" musiikin näivettävät rajat. Sen kummempaa Cagelle kuin Rallekaan musiikillisen luomisen kauhistuttava aspekti ei ole tuntematon, kartoittamaton - ihmisiä maan päällä uhkaa se, kuinka kapen kaistalleen elämästä ja ajattelusta sovinomainen taide ja visaus kohtaavat.

Sideshows By The Seashoren takaseinää siirrettiin, jotta auringonvalo pääsisi sisään, pirkän ja hoikan juoni rysoikin laulaessa *Enlightenment*, yhtä Sun Ran tutuimmista sävelmistä: "Hereby, my invitation... Kutsun sinut astumaan avaruusmaailmaamme". Ilson yhtyi suitsukemiehen ja lihaksikkaan, kaljuksi ajellun nuorukaisen tanssilikkeisiin.

Sitten Ra nousi ja käveli pienen näyttämön poikki neuvotellakseen Cagen kanssa. Cage nyökkäsi myöntävästi ja lausui jälleen venytettyjä vokaalejaan. Ra lisäsi niihin säästeliästä herkkyyttä, kristallisia, soitteasiamaisia nuotteja. Seurasi hiljaisuus, tai melkein hiljaisuus, jonka aikana Sun Ra ja John Cage silmäilivät yleisöä. Kaikki odottivat viittymenä seuraavaa hetkeä, seuraavaa ääntä, varten. Sitten Cagen ja Ran huomio heppautui; yhteistyö oli ohi.

Aplodit olivat pitkät, koska tajusimme kaikki kuunnelleemme jotain, mikä oli todella ilmassa: ei vain kahden miehen outoa musiikkia vaan äänen mahdollisuuksien todellisuutta.

Iluilijat piirtivät Cagaa ja Rata, samalla kun Rick Russo ja Bronwyn Rucker tarjottivat olutta, viiniä, virvoitusjuomia, mehua ja pizzaa vierailleen. Meltdown Records oli syntynyt.